

V Bruseli 14. 3. 2018
COM(2018) 250 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE
A RADE**

Správa o pokroku pri vykonávaní európskej migračnej agendy

1. ÚVOD

Európska migračná agenda aj naďalej poskytuje komplexný rámec pre prácu EÚ v oblasti migrácie. Pracuje sa na všetkých kľúčových pracovných bodoch agendy, ale vzhľadom na geopolitickú nestabilitu a dlhodobé demografické a sociálno-ekonomické trendy v susedných štátoch Európy, ako aj v iných štátoch zostávajú migračné výzvy a tlak aj naďalej veľmi vysoké.

V tejto správe je uvedený prehľad pokroku a vývoja vo všetkých oblastiach činnosti, vrátane ochrany detí,¹ ku ktorým došlo od poslednej správy Komisie z novembra 2017². Zvažuje sa v nej aj pokrok, ktorý bol dosiahnutý v súlade s plánom Komisie dosiahnuť do júna 2018 dohodu o komplexnom migračnom balíku, ktorý bol predstavený lídrom EÚ v decembri 2017³. To ilustruje komplexnú povahu činností a potrebu zachovať intenzitu snáh EÚ vo všetkých oblastiach.

Na záver sa v tejto správe určujú aj konkrétne kľúčové opatrenia, ktoré sú potrebné na zabezpečenie pokračujúcej účinnosti reakcie EÚ, najmä potreby dodatočných finančných investícií z členských štátov spolu s EÚ na podporu činnosti EÚ v oblasti vonkajšieho rozmeru migrácie.

2. SITUÁCIA NA HLAVNÝCH MIGRAČNÝCH TRASÁCH

V roku 2017 sa migračná situácia stabilizovala, zostala však náročná. Počet neoprávnených prekročení hranice v roku 2017 dosiahol takmer 205 000, čo predstavuje celkový pokles o 28 % v porovnaní s rokom 2014, t. j. s rokom pred krízou.⁴ Napriek tomu je situácia nestabilná a práca na všetkých migračných trasách pokračuje aj v roku 2018 s cieľom udržať klesajúci trend. Súčasne tlak na vnútroštátne migračné systémy, aj keď má klesajúcu tendenciu, zostáva na vysokej úrovni. V roku 2017 bolo v EÚ podaných 685 000 žiadostí o azyl (pokles o 43 % v porovnaní s rokom 2016) vrátane 160 000 žiadostí podaných deťmi⁵ a členské štáty vydali takmer jeden milión rozhodnutí o azyle na prvom stupni⁶.

¹ COM(2017) 211 final z 12. apríla 2017. Komisia bude pravidelne aktualizovať on-line prehľad o pokroku pri vykonávaní opatrení stanovených v oznámení o ochrane migrujúcich detí: https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/rights-child/children-migration_en.

² COM(2017) 669 final z 15. novembra 2017.

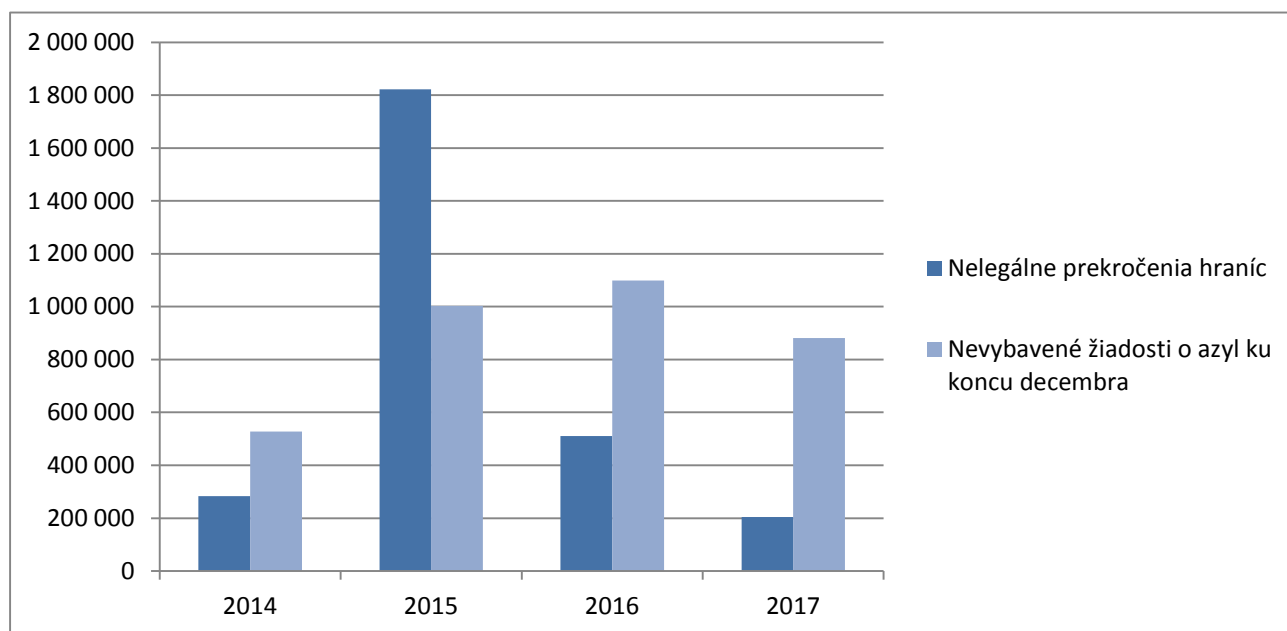
³ COM(2017) 820 final zo 7. decembra 2017.

⁴ Údaje z Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž.

⁵ Údaje z Detského fondu OSN UNICEF.

⁶ Údaje z Európskeho podporného úradu pre azyl.

Odhalené neoprávnené prekročenia hranice na vonkajších hraniciach EÚ a nevybavené žiadosti o azyl v EÚ 28 na konci príslušného roka – obdobie rokov 2014 – 2017

Zdroj informácií: Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž, pokiaľ ide o odhalené neoprávnené prekročenia hranice, a Eurostat, pokiaľ ide o nevybavené žiadosti o azyl. Poznámka: Údaje o nevybavených žiadostiach o azyl v roku 2017 nezahŕňajú Španielsko a Cyprus z dôvodu chýbajúcich údajov.

Trasa cez východné Stredozemie

Na trase cez východné Stredozemie pokračoval migračný pohyb v trende pozorovanom od vyhlásenia EÚ a Turecka z marca 2016. Pokiaľ ide o rok 2017 ako celok, trasou cez východné Stredozemie prišlo 42 319 migrantov v porovnaní s počtom 182 227 v roku 2016⁷. Pokiaľ ide o rok 2018, k 6. marcu 2018 bolo zaznamenaných 3 126 príchodov na **grécke ostrovy** v porovnaní s počtom 2 689 počas rovnakého obdobia v roku 2017⁸. Relatívny podiel najčastejších štátnych príslušností dotknutých migrantov sa mierne zmenil. V roku 2017 boli tri hlavné štátne príslušnosti sýrska (40 %), iracká (19 %) a afganská (11 %): do dnešného dňa v roku 2018 sa podiely mierne posunuli, pričom Sýrčania tvoria 32 %, Iračania 27 % a Afganci 13 %.

Zatiaľ čo prekročenia hranice z Turecka do Talianska, na Cyprus, do Bulharska a Rumunska boli v poslednom čase zriedkavé, počet neoprávnených prekročení hranice z Turecka do **Grécka cez pozemnú hranicu** bol v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi vyšší. Počet týchto prekročení hranice vzrástol v roku 2017 v porovnaní s rokom 2016 takmer o 80 %, čo predstavovalo viac než 5 500 prípadov, a do 4./5. marca 2018 došlo k 838 prípadom odhalenia, v porovnaní s počtom 291 za rovnaké obdobie v roku 2017. Je potrebné poznamenať, že najväčší podiel týchto prekročení hranice sa týka tureckých štátnych príslušníkov, čo predstavuje viac než 50 % prekročení hranice tento rok.

Západobalkánska trasa

Trend relatívnej stability na západobalkánskej trase počas roku 2017 sa zachoval aj do roku 2018. Zlepšené kontroly hraníc a zosúladená spolupráca medzi členskými štátmi EÚ,

⁷ Údaje z Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž.

⁸ Údaje z Policajného zboru Helénskej republiky.

agentúrami EÚ a krajinami západného Balkánu naďalej sťažujú neoprávnený tranzit na západobalkánskej trase. Posilnené kontroly na primárnych trasách však môžu podporiť vytváranie nových trás alebo ich odklon iným smerom. Môže to viesť aj k tomu, že prevádzачské siete sa prispôsobia a budú používať nové spôsoby fungovania – vrátane techník, ktoré vystavujú migrantov väčšiemu riziku, aby udržali zisky prevádzáčov. To si vyžaduje neustále úsilie pri monitorovaní vývoja a spolupráci v boji proti prevádzáčom.

Väčšina odhalených neoprávnených prekročení hranice na vonkajších hraniciach EÚ bola zaznamenaná na hraniciach so Srbskom. Prejavujú sa aj náznaky vytvárania druhej trasy cez Albánsko, Čiernu Horu a Bosnu a Hercegovinu smerujúcej do Chorvátska a Slovinska. Nepretržité monitorovanie je veľmi dôležité, aj pokiaľ ide o zvýšený počet odhalených iránskych štátnych príslušníkov, ktorí sa pokúšajú vstúpiť do EÚ cez krajiny západného Balkánu. Zvýšený počet pokusov zaznamenaných v posledných mesiacoch sa zhoduje s rozhodnutím Srbska o udelení bezvízového styku iránskym občanom. Väčšina pokusov o neoprávnený vstup na územie EÚ bola zaznamenaná pri leteckej doprave z Belehradu s použitím pozmenených alebo podvodne získaných dokladov. V konečnom dôsledku je potrebné dôsledne monitorovať migračný pohyb z krajín západného Balkánu naspäť do Grécka, keďže v roku 2017 došlo k výraznému zvýšeniu odhalených migračných tokov z Albánska do Grécka, aj keď celkovo len na nízkej úrovni⁹.

Trasa cez centrálnu Stredozemie

Komisia kladie veľký dôraz na riadenie migračných tokov na trase cez centrálnu Stredozemie na základe rámca partnerstva v oblasti migrácie¹⁰ a Maltského vyhlásenia¹¹. Napriek tomu sa na trase naďalej vyskytuje najväčší počet ľudí, ktorí prechádzajú po mori do Európy, aj keď sa od polovice júla 2017 výrazne znížili odchody z Líbye. V roku 2017 prišlo po tejto ceste do Talianska 119 369 osôb, čo je 34 % zníženie v porovnaní s rokom 2016. Do 6. marca 2018 sa zaznamenalo 5 457 príchodov, čo je približne o 65 % menej, než počet zaznamenaný v rovnakom období v roku 2017. Zloženie migrantov, ktorí po tejto trase prišli doposiaľ v roku 2018, ukazuje významnú zmenu: hlavné štátne príslušnosti sú Eritrečania (24 %), Tunisania (20 %) a Nigérijčania (6 %), pričom v roku 2017, pre porovnanie, to boli štátni príslušníci Nigérie (15 %), Guiney (8 %) a Pobrežia Slonoviny (8 %).

Pokračuje značné zvýšenie odchodov z Tuniska do Talianska, pričom približne 20 % odchodov (všetky štátne príslušnosti) bolo doposiaľ v roku 2018 z Tuniska.

Trend zníženej úmrtnosti na mori z roku 2017 pokračuje aj v roku 2018. Od 1. februára 2016 bolo v rámci operácií EÚ na podporu talianskej pobrežnej stráže zachránených viac než 286 300 migrantov. Medzinárodná organizácia pre migráciu oznámila, že líbyjská pobrežná stráž zachránila v líbyjských pobrežných vodách v roku 2017 viac než 20 300 migrantov a v januári 2018 viac než 2 000 migrantov a pomohla pri vrátení plavidiel z Talianska po výcviku členov posádky. Ale cesta zostáva aj naďalej veľmi nebezpečná predovšetkým preto, že prevádzачi prispôbujú svoje činnosti spôsobmi, ktoré vystavujú migrantov väčšiemu riziku. Odhaduje sa, že počet obetí na životoch na mori a nezvestných osôb v roku 2017 dosiahol 2 853, čo oproti roku 2016 predstavuje 38 % pokles¹². Pátracie a záchranné operácie sa

⁹ 25 % nárast medzi mesiacmi január a november 2017 v porovnaní s rovnakým obdobím v roku 2016 (zdroj: Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž).

¹⁰ COM(2016) 385 final zo 7. júna 2016.

¹¹ <http://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>

¹² Zdroj: Projekt organizácie IOM zameraný na nezvestných migrantov (<https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>).

uskutočnili aj na púšti v Nigeri: v roku 2017 bolo do bezpečia dopravených viac než 2 000 migrantov, z toho 1 100 migrantov v rámci pátracích a záchranných operácií, ktoré sa uskutočnili v spolupráci s Medzinárodnou organizáciou pre migráciu.

Trasa cez západné Stredozemie/atlantická trasa

Počet príchodov na trase cez západné Stredozemie/atlantickej trase sa začal zvyšovať v júni 2017 a tento trend pokračuje aj naďalej. V roku 2017 prišlo po tejto trase do Španielska 28 349 migrantov, čo je viac než dvojnásobok počtu migrantov v roku 2016. Zahŕňa to zvýšený počet pokusov o pozemné prekročenie hranice do španielskych autonómnych miest Ceuta a Melilla, prekročenie hranice po mori z Maroka a Alžírsku a prekročenie vzdušnej hranice z letísk v mestách Dakar a Casablanca. Celkový počet príchodov do Španielska (po trase cez západné Stredozemie, po atlantickej trase a cez mestá Ceuta a Melilla) doteraz do 4. marca 2018 predstavuje 3 804, čo je skoro o 17 % viac príchodov než za rovnaké obdobie v roku 2017 (3 260)¹³. Hlavné štátne príslušnosti migrantov, v prípade ktorých bolo zaregistrované neoprávnené prekročenie hranice na tejto trase v roku 2018, tvoria štátni príslušníci Guiney (17 %), Maroka (17 %), Mali (15 %), Pobrežia Slonoviny (13 %) a Gambie (7 %). V roku 2017 tvorili hlavné štátne príslušnosti Maročania (21 %), Alžírčania (18 %), štátni príslušníci Pobrežia Slonoviny (14 %), Guinejčania (13 %) a Gambijčania (11 %).

3. PODPORA EÚ V OBLASTI RIADENIA MIGRÁCIE

Trasa cez východné Stredozemie – podpora pre Grécko a Bulharsko

Kľúčovým prvkom podpory EÚ určenej členským štátom zostáva aj naďalej prístup založený na **hotspotoch**. Napriek pokroku z pohľadu zlepšenia podmienok v existujúcej kapacite prijímacie miesta, ktoré sú k dispozícii v hotspotoch v Grécku, naďalej nie sú postačujúce. Dňa 8. marca bolo na ostrovoch 12 926 migrantov (z ktorých 10 020 bolo v hotspotoch), čo je podstatne vyššie číslo než oficiálny počet miest, ktoré sú k dispozícii (menej než 8 000). Vyvinulo sa úsilie na rozšírenie kapacít a zabezpečenie toho, aby boli zariadenia primerane vybavené na zimu. V meste Moria bolo vybudovaných 60 nových ubytovacích jednotiek, ktoré poskytujú dodatočnú kapacitu 700 miest. Podmienky na ostrovoch Kos a Leros sa zlepšili. Hlavným problémom však zostáva poskytovanie miest miestnymi orgánmi na dodatočné prijímacie kapacity a kapacity na zaistenie pred vyhostením. Grécke orgány by mali v rámci národného programu nájsť aj okamžité riešenie na zabezpečenie tlmočenia na ostrovoch.

Vo všeobecnosti je na ostrovoch aj na pevnine pretrvávajúci nedostatok vhodných prístreškov pre maloleté osoby bez sprievodu. Grécke orgány by mali s finančnou podporou EÚ urýchliť proces vytvorenia ďalších 2 000 prijímacích miest pre maloleté osoby bez sprievodu v celom Grécku. Vo všetkých hotspotoch v Grécku boli vytvorené tímy na ochranu detí, ktorých členovia sú odborne školení. Je to súčasťou širšieho úsilia o prioritizáciu potrieb detí v oblasti migrácie v nadväznosti na oznámenie Komisie z apríla 2017.

S cieľom dosiahnuť hmatateľné a trvalé výsledky si všetky tieto opatrenia vyžadujú od gréckych orgánov nepretržité monitorovanie.

¹³ Údaje z Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž. Údaje za január a február 2018 pokrývajú príchody po trase cez západné Stredozemie po mori a po atlantickej trase.

K 7. marcu 2018 bolo z Grécka **premiestnených** 21 847 osôb vrátane 513 maloletých osôb bez sprievodu. V Grécku je ešte 149 žiadateľov, ktorých žiadosti o premiestnenie boli prijaté, ale ktorí musia ešte byť presunutí, a to vrátane 32 maloletých osôb bez sprievodu¹⁴.

EÚ naďalej poskytuje **Grécku** značnú **finančnú podporu** na riešenie výziev súvisiacich s migráciou. Od začiatku roka 2015 Komisia poskytla ako núdzovú pomoc 393 miliónov EUR popri prostriedkoch vo výške 561 miliónov EUR, ktoré sú k dispozícii v rámci národných programov na roky 2014 – 2020. Okrem toho bolo v rokoch 2016 – 2017 poskytnutých viac než 440 miliónov EUR z nástroja núdzovej podpory¹⁵ a ďalších 198 miliónov EUR je k dispozícii na rok 2018. Vo finančnom pláne na rok 2018, ktorý bol vypracovaný v decembri 2017, sa označili základné potreby a uľahčí sa ním postupný prechod z využívania núdzového financovania na využívanie zdrojov pridelených v rámci národných programov pre Grécko.

Príspevok EÚ vo výške 24 miliónov EUR na program asistovaného dobrovoľného návratu a reintegrácie, ktorý zaviedla Medzinárodná organizácia pre migráciu, pomohol v roku 2017 vrátiť 5 656 migrantov do ich krajiny pôvodu vrátane 1 683 migrantov z ostrovov. V roku 2018, do 1. marca, to predstavovalo pomoc pri vrátení 760 migrantov vrátane 242 migrantov z ostrovov. V spolupráci s Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov EÚ financuje aj rozsiahly program na podporu kapacity prijímania na pevnine, a to prostredníctvom systému nájomného, ktorého cieľom je do polovice roku 2018 ubytovať až 25 000 ľudí na pevnine, čím sa doplní 2 000 miest, ktoré sú k dispozícii v systéme nájomného ubytovania na ostrovoch. Rozsah programu je účinne prispôbovaný tak, aby sa pokryli vzniknuté potreby.

Ďalšou podstatnou časťou podpory **EÚ Grécku** je činnosť **agentúr EÚ**. Tímy v rámci Európskeho podporného úradu pre azyl podporujú grécke orgány pri identifikácii potenciálnych žiadateľov o medzinárodnú ochranu a pri ich registrácii a poskytujú migrantom kľúčové informácie. Experti poskytujú poradenstvo aj pri posudzovaní štátnej príslušnosti a prispievajú k odhaľovaniu prípadných podvodov v oblasti dokladov. Osobitnú podporu gréckemu odvolaciemu orgánu pre vybavovanie azylu poskytuje aj tím 14 expertov s cieľom riešiť prekážky a zvýšiť účinnosť rozhodovania. Osobitným zameraním roku 2018 bude podpora gréckych orgánov pri vývoji a zavádzaní systému monitorovania prijímania. Podporný úrad v Grécku vyslal k 7. marcu spolu 72 národných expertov, ktorým pomáha 76 dočasných agentúrnych zamestnancov a 84 tlmočníkov.

K 5. marcu 2018 Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž vyslala na námorné a pozemné hranice Grécka 801 expertov. To predstavuje podporu pre orgány pri zavádzaní prístupu založenom na hotspotoch vrátane identifikácie, registrácie a odberu odtlačkov prstov migrantov, účinnej kontroly na vonkajších hraniciach, riešenia sekundárnych pohybov a uľahčenia návratov. Agentúra financuje aj vyslanie 280 gréckych policajných dôstojníkov. Od septembra 2016 bolo do Grécka vyslaných niekoľko skupín expertov Europolu, ktoré vykonávajú sekundárne bezpečnostné kontroly. K 5. marcu 2018 bolo do piatich lokalít v Grécku vyslaných celkovo 19 prizvaných príslušníkov pohraničnej stráže Europolu a 2 zamestnanci Europolu. V hodnotení koncepcie prizývania príslušníkov pohraničnej stráže Europolu¹⁶ na konci roka 2017 sa dospelo k záveru, že „*prítomnosť prizvaných príslušníkov*

¹⁴ To zahŕňa predovšetkým Írsko (131) a Nemecko (18). Okrem toho je tu ďalších 20 žiadateľov, v prípade ktorých grécke orgány čakajú na odpoveď z Nemecka.

¹⁵ Zriadený nariadením Rady (EÚ) 2016/369 z 15. marca 2016 o poskytovaní núdzovej podpory v rámci Únie.

¹⁶ Hodnotenie koncepcie prizývania príslušníkov pohraničnej stráže Europolu, ktorá pokrýva vyslanie do Grécka a Talianska, vypracoval tím, v ktorom boli zástupcovia Europolu, Komisie a niekoľkých členských štátov (Grécka a Talianska, ďalej Bulharska, Francúzska,

pohraničnej stráže Europolu na mieste [...] je v záujme výkonu účinných sekundárnych bezpečnostných kontrol nevyhnutná“. V tomto hodnotení bolo aj niekoľko odporúčaní na ďalšie zvýšenie účinnosti tohto systému a na dosiahnutie jeho plného potenciálu.

EÚ poskytuje v oblasti migrácie a riadenia hraníc značnú finančnú pomoc aj **Bulharsku**. Prostriedky pridelené Bulharsku v rámci národných programov predstavujú 97,1 milióna EUR, pričom ďalších 10,5 milióna EUR v rámci Fondu pre vnútornú bezpečnosť – hranice sa má prideliť po vykonaní hodnotenia v polovici trvania. Tieto prostriedky boli od začiatku roka 2015 doplnené o 172 miliónov EUR v rámci núdzovej pomoci. Pokrok vo vykonávaní národných programov je uspokojivý, aj keď vykonávanie núdzovej pomoci by sa mohlo urýchliť. Keďže členské štáty dostatočne neprispievajú vysielaním potrebného počtu expertov, počet vyslaných pracovníkov Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž nepostačuje aktuálnym potrebám – v období do 28. marca 2018 chýba 42 expertov.

Vyhlásenie EÚ a Turecka

Vykonávanie vyhlásenia EÚ a Turecka naďalej prináša konkrétne výsledky pri znižovaní neoprávnených a nebezpečných prekročení hranice a pri záchrane životov v Egejskom mori, a to aj prostredníctvom presídlenia Sýrčanov, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu. Turecká pohraničná stráž pokračovala vo svojej hliadkovej činnosti. Výrazne sa znížil počet obetí na životoch v mori, pričom v roku 2017 zahynulo v mori 62 osôb v porovnaní so 434 osobami v roku 2016¹⁷.

Prostredníctvom **nástroja pre utečencov v Turecku** sa vykonávaním vyhlásenia EÚ a Turecka poskytla praktická podpora aj sýrskym utečencom a hostiteľským komunitám v Turecku. Preukázalo sa, že tento nástroj je jedným z najrýchlejších a najefektívnejších podporných mechanizmov EÚ. Návrh a realizácia projektov prebiehala v úzkej spolupráci s tureckými orgánmi¹⁸. Tento nástroj vo výške 3 miliardy EUR začal fungovať v rekordnom čase a do konca roka 2017 bol v plnej miere zazmluvnený – prebieha realizácia všetkých 72 projektov¹⁹. Vyplatených už bolo viac ako 1,85 miliardy EUR. Významný úspech tohto nástroja ako súčasť celkového prístupu stratégie EÚ a Turecka, ako aj pri poskytovaní rozhodujúcej podpory utečencom na mieste je dobrým odrazom partnerstva medzi EÚ, členskými štátmi a Tureckom.

Prostredníctvom tohto nástroja sa v rámci núdzovej záchranej sociálnej siete poskytujú mesačné hotovostné prevody pre takmer 1,2 milióna najzraniteľnejších utečencov. Prostredníctvom tohto nástroja sa zabezpečilo vyučovanie tureckého jazyka pre 312 000 detí a vzdelávacie materiály pre 500 000 študentov. Financovaním sa zabezpečili aj konzultácie v oblasti primárnej zdravotnej starostlivosti pre takmer 764 000 utečencov a očkovanie pre viac ako 217 000 detí sýrskych utečencov (pozri prílohu 2)²⁰.

Spoločné financovanie medzi EÚ a členskými štátmi umožnilo partnerský prístup pri správe tohto nástroja. Jadrom toho je výbor, v ktorom sa všetky členské štáty zúčastňujú na rozhodnutiach a v ktorom je Turecko prítomné s poradnou funkciou. Ukázalo sa to ako veľmi účinné a nebolo by to možné s výlučným financovaním EÚ. Vo vyhlásení EÚ a Turecka sa

Nemecka, Poľska a Holandska). Dňa 13. decembra 2017 správna rada Europolu schválila záverečnú hodnotiacu správu a dohodla sa, že Europol vypracuje akčný plán na riešenie odporúčaní, ktoré sú v nej navrhnuté.

¹⁷ Zdroj: Projekt organizácie IOM zameraný na nezvestných migrantov (<https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>).

¹⁸ Podrobné informácie získate v on-line tabuľke projektov https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf.

¹⁹ V prípade jedného projektu sa stále čaká na podpis druhej strany.

²⁰ COM(2018) 91/3 final zo 14. marca 2018.

stanovuje, že „*keď budú tieto zdroje takmer vyčerpané*“, EÚ „*zmobilizuje ďalšie financovanie... vo výške ďalších 3 miliárd EUR do konca roku 2018*“²¹. Pokračovanie v tejto dôležitej činnosti znamená, že EÚ by teraz mala pokračovať s ďalšou tranžou vo výške 3 miliárd EUR. Komisia dnes prijíma rozhodnutie na tento účel²². Potreba financovania ďalších výziev z rozpočtu EÚ – najskôr ostatné potreby týkajúce sa migrácie, ktoré sú uvedené v tejto správe – znamená, že maximálny príspevok z rozpočtu EÚ je 1 miliarda EUR a že zostávajúce 2 miliardy EUR by mali byť aj naďalej financované členskými štátmi na rovnakom základe ako prvá tranža. Aby sa zabránilo akýmkoľvek medzerám vo financovaní tohto nástroja, prvé zmluvy v rámci ďalšej tranže budú musieť byť podpísané v lete 2018.

Ďalšou kľúčovou oblasťou činnosti je činnosť Komisie a agentúr EÚ na podporu gréckej azylovej služby a odvolacích výborov pri urýchlňovaní preskúmania žiadostí o azyl, ktoré by v **rámci uvedeného vyhlásenia** zintenzívnili vykonávanie **návratov do Turecka**²³. Viedlo to k zlepšeniu, vrátane výrazného zníženia počtu nevyriešených prípadov v prvom stupni na väčšine ostrovov, ako aj zníženiu priemerného času potrebného na spracovanie žiadosti o azyl v prvom stupni na približne dva mesiace. Mnohé nedostatky zistené v predchádzajúcich správach však pretrvávajú²⁴.

Zrýchlené konanie o azyle je nevyhnutné na zvýšenie rýchlosti návratov do Turecka. Od marca 2016 bolo zaregistrovaných 2 164 návratov²⁵, pričom do 9. marca 2018 len 563 z nich bolo výsledkom zamietavého súdneho rozhodnutia vo veci žiadosti o azyl na druhom stupni. Predpokladalo sa, že dlho očakávané rozhodnutie Štátnej rady poskytne väčšiu právnu istotu pri práci odvolacích výborov, ale výsledky konania sa od vydania rozhodnutia zvýšili len nepatrne. Grécka vláda vykonáva preskúmanie príslušných právnych predpisov v oblasti azylu v Grécku, pričom zvažuje zmeny, ktoré by prispeli k nižšiemu počtu omeškaní, zosúladiť rozsah uplatnenia odkladného účinku odvolaní s požiadavkami práva Únie a predpokladali prísnejšie lehoty na predloženie veci Najvyššiemu správnomu súdu a na preskúmanie následných žiadostí. Ďalším krokom by bolo predloženie pozmeňujúcich návrhov gréckemu parlamentu.

Neustále príchody na ostrovy v Egejskom mori a pomalé tempo návratov sú zdrojom pretrvávajúceho tlaku na prijímaciu kapacitu hotspotov. Grécke orgány reagovali vykonávaním presunov zraniteľných žiadateľov o azyl na pevninu. V záujme zabezpečenia pretrvávajúcej účinnosti vyhlásenia EÚ a Turecka sa teraz dohodol prísnejší prístup, pokiaľ ide o identifikáciu zraniteľných žiadateľov o azyl. Na zlepšenie konzistentnosti definície zraniteľnosti sa používa jeden vzor a pripravuje sa príručka postupov.

Presídľovanie z Turecka na základe vyhlásenia EÚ a Turecka pokračuje, aj keď pomalším tempom v porovnaní s rekordným počtom Sýrčanov, ktorí boli presídlení v období máj – október 2017. Zatiaľ čo v roku 2017 prispelo k presídleniu z Turecka podľa vyhlásenia 16 členských štátov, v tomto roku prispelo iba málo z nich. Je nevyhnutné, aby sa zachovalo trvalé tempo a aby sa členské štáty aj naďalej podieľali na systéme presídľovania. Od novembrovej správy o pokroku bolo presídlených 1 122 osôb, pričom celkový počet od

²¹ <http://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2016/02/03/refugee-facility-for-turkey/>.

²² C(2018) 1500 zo 14. marca 2018.

²³ Do úradu EASO je na podporu vykonávania vyhlásenia EÚ a Turecka v Grécku vyslaných 57 národných expertov z členských štátov.

²⁴ Pozri COM(2017) 470 final zo 6. septembra 2017 a COM(2017) 669 final zo 16. novembra 2017.

²⁵ Od 20. marca 2016 bolo do Turecka na základe vyhlásenia EÚ a Turecka vrátených 1 563 osôb a na základe bilaterálneho protokolu o prijímaní medzi Gréckom a Tureckom bolo vrátených 601 osôb.

vyhlásenia EÚ a Turecka je 12 476²⁶. Pokiaľ ide o **dobrovoľný systém prijímania osôb z humanitárnych dôvodov**, so stálymi operačnými postupmi schválenými členskými štátmi v decembri 2017 by sa mal tento systém aktivovať. Na jeho aktiváciu sú už pripravené všetky prvky a podmienky, ako sa stanovuje vo vyhlásení EÚ a Turecka. Tým sa zabezpečí pokračovanie presídľovania a poskytne sa bezpečná a zákonná alternatíva k neregulárnej migrácii do EÚ.

Pokiaľ ide o vykonávanie **plánu liberalizácie vízového režimu**, začiatkom februára Turecko predložilo Európskej komisii pracovný plán, v ktorom sa uvádza, ako chce Turecko splniť sedem doposiaľ nesplnených kritérií liberalizácie vízového režimu²⁷. Komisia hodnotí návrhy Turecka a budú nasledovať ďalšie konzultácie s tureckými partnermi.

Nevyhnutným doplnením spolupráce EÚ s Tureckom je pokračovanie v riešení situácie **v Sýrii a v ostatných susedných štátoch**, ktoré čelia obrovskej výzve pomôcť veľkému množstvu utečencov. Na konferencii v Sýrii, ktorú bude organizovať EÚ a Organizácia Spojených národov v dňoch 24. – 25. apríla 2018, plánuje EÚ nadviazať na svoje predchádzajúce úsilie – v apríli 2017 EÚ súhlasila, že poskytne **560 miliónov EUR** z rozpočtu na rok 2018 na potreby pomoci a ochrany. Jordánsko a Libanon naďalej podporujú živobytie utečencov vo svojich hostiteľských komunitách a obe krajiny podnikajú dôležité kroky na sprístupnenie vzdelávania pre všetky deti utečencov. Bude pokračovať podpora EÚ pre Libanon (334 miliónov EUR, so zazmluvnenou sumou 247 miliónov EUR) a Jordánsko (228 miliónov EUR, so zazmluvnenou sumou 126 miliónov EUR), pričom prioritou budú opatrenia na zabezpečenie ochrany a pomoci najzraniteľnejším osobám.

Západobalkánska trasa

Zatiaľ čo sa počet neoprávnených prekročení hranice na tejto trase stabilizoval na pomerne nízkej úrovni, prevádzka sú však naďalej veľmi aktívni. Dňa 12. februára 2018 bola podpísaná dohoda medzi Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž a Albánskom, ktorá umožňuje tejto agentúre poskytovať pomoc v oblasti riadenia vonkajších hraníc, ako aj rýchlo vyslať tímy na albánske územie v prípade náhleho presunu migračných tokov. Komisia v súčasnosti rokuje o podobných dohodách so Srbskom a s bývalou Juhoslovanskou republikou Macedónsko.

Okrem reakcie na migračnú a utečeneckú krízu na západnom Balkáne prostredníctvom financovania EÚ Komisia aj naďalej uľahčuje spoluprácu a spoločné využívanie informácií, a to aj prostredníctvom videokonferencií krajín na tejto trase, ktoré sa konajú dvakrát týždenne, a poskytuje významnú podporu na zlepšenie riadenia migrácie v tomto regióne. Tento záväzok bol posilnený v nedávno prijatej stratégii „Dôveryhodná perspektíva rozšírenia pre krajiny západného Balkánu a väčšia angažovanosť EÚ v tejto oblasti“²⁸. Prostredníctvom Medzinárodnej organizácie pre migráciu sa v roku 2018 do 7. marca uskutočnilo 53 asistovaných dobrovoľných návratov zo Srbska, 16 z Bosny a Hercegoviny a 8 z Čiernej Hory. Európske stredisko pre boj proti prevádzkačstvu v Europole aj naďalej podporuje vyšetrovania členských štátov. V roku 2017 sa uskutočnili štyri dni spoločnej aktivity s podporou Europolu, čo viedlo k 64 zatknutiam na západnom Balkáne. Eurojust podporuje

²⁶ Doposiaľ presídlilo Sýrčanov z Turecka 16 členských štátov EÚ, a to Rakúsko, Belgicko, Chorvátsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Malta, Holandsko, Portugalsko, Španielsko a Švédsko.

²⁷ Pozri COM(2017) 470 final zo 6. septembra 2017.

²⁸ COM(2018) 65 final zo 6. februára 2018.

vyšetrovanie a trestné stíhanie a poskytuje praktické poradenstvo pre odborníkov prostredníctvom tematickej skupiny pre nedovolené prevádzachstvo migrantov.

Ďalšie kroky:

- Grécke orgány by mali na základe vyhlásenia EÚ a Turecka urýchliť vykonávanie návratov do Turecka, a to najmä zavedením zmien v gréckych právnych predpisoch a finalizáciou dohôd s Európskym podporným úradom pre azyl, čo umožní účinné operácie v Grécku a dodatočnú podporu odvolacím výborom.
- Grécke orgány by mali spolupracovať na všetkých úrovniach s cieľom zabezpečiť lepšiu kapacitu prijímania a lepšie podmienky v hotspotoch.
- Členské štáty by mali zabezpečiť dostatočnú odbornú podporu pre prácu agentúr EÚ v Grécku a Bulharsku.
- Príslušné členské štáty by mali reagovať na všetky doteraz nevyriešené žiadosti, ktoré predložilo Grécko, a účinne premiestniť všetkých zostávajúcich oprávnených žiadateľov.
- Mali by sa rýchlo uzatvoriť dohody medzi Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž a krajinami mimo EÚ na západnom Balkáne.
- Po splnení všetkých podmienok by sa v záujme presídľovania utečencov z Turecka mal teraz aktivovať dobrovoľný systém prijímania osôb z humanitárnych dôvodov.
- Mala by sa mobilizovať druhá tranža nástroja pre utečencov v Turecku s dodatočným rozpočtom vo výške 3 miliárd EUR, pričom EÚ a členské štáty by mali prispievať na rovnakom základe ako pri prvej tranži.

Trasa cez centrálnu Stredozemie

- Podpora pre Taliansko

Pokračuje pomoc pri zavádzaní **prístupu založenom na hotspotoch** (vykonávanie skríningu, identifikácia, odber odtlačkov prstov, vykonávanie registrácie, poskytovanie informácií, vedenie pohovorov a nasmerovanie migrantov). Talianske ministerstvo vnútra uvažuje o otvorení troch ďalších hotspotov v roku 2018. Vzhľadom na nestálosť migračných tokov je veľmi dôležité, aby Taliansko otvorilo tieto ďalšie hotspoty ako súčasť plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí na leto.

Agentúry EÚ naďalej poskytujú významnú podporu. Európsky podporný úrad pre azyl má v súčasnosti vyslaných v Taliansku 40 národných expertov, ktorým pomáha 51 dočasných agentúrnych zamestnancov a 100 kultúrnych mediátorov, ktorí pomáhajú urýchľovať formálnu registráciu žiadostí o medzinárodnú ochranu v celej krajine a poskytujú podporu azylovým komisiám. Tento úrad podporuje Taliansko aj pri vykonávaní nových právnych predpisov²⁹, ktoré posilňujú ochranu migrujúcich detí. Experti z Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž poskytujú pomoc pri predbežnej identifikácii, posudzovaní národnosti, vykonávaní skríningu, odbere odtlačkov prstov a pri vedení pohovorov s prichádzajúcimi migrantmi. Okrem toho prebiehajú medzi expertmi z agentúr praktické diskusie s cieľom zabezpečiť vytvorenie pevnejších prepojení medzi rozhodnutiami o azyloch a návrate. Od februára 2017 bolo vyslaných do Talianska niekoľko skupín expertov Europolu, ktoré vykonávajú sekundárne bezpečnostné kontroly. K 5. marcu 2018 bolo do piatich lokalít

²⁹ Najmä zákon č. 47/2017 (tzv. „Legge Zampa“), ktorý nadobudol účinnosť v máji 2017 a ktorým sa zavádzajú holistické, multidisciplinárne a neinvazívne postupy na posudzovanie veku, pomerne rýchle zavádzanie systému dobrovoľných zástupcov (niekoľko tisíc občanov sa zapísalo v posledných mesiacoch a talianske orgány s podporou úradu EASO v súčasnosti organizujú ich odbornú prípravu) a ktorým sa skrátila lehota na poskytovanie dlhodobého ubytovania.

v Taliansku vyslaných celkovo 16 prizvaných príslušníkov pohraničnej stráže Europolu a traja zamestnanci Europolu.

K 7. marcu 2018 bolo z Talianska **premiestnených** 11 999 osôb vrátane 174 maloletých osôb bez sprievodu. 224 žiadateľov (vrátane 48 maloletých osôb bez sprievodu), ktorých žiadosti o premiestnenie boli už prijaté, zostáva v Taliansku a čaká na presunutie najmä do Nemecka (137), Holandska (22), Portugalska (19), Rakúska (15) a Chorvátska (14). Okrem toho je ešte 709 žiadostí o premiestnenie (vrátane 106 maloletých osôb bez sprievodu), ktoré Taliansko zaslalo hlavne Nemecku (529), Francúzsku (95), Holandsku (46) a Portugalsku (29) a na ktoré ešte doteraz nebola doručená odpoveď.

EÚ poskytuje Taliansku v oblasti migrácie a riadenia hraníc **značnú finančnú pomoc**. V nadväznosti na akčný plán zo 4. júla 2017³⁰ sa navýšila okamžitá dodatočná finančná podpora Taliansku vo výške 35 miliónov EUR na vykonávanie reforiem, pričom bola pridelená núdzová podpora vo výške 39,92 milióna EUR do konca roka 2017 na posilnenie kapacít v hotspotoch a iných oblastiach, kde sa vylodujú migranti. Podpora EÚ, ktorá bola doteraz pridelená Taliansku, teda dosahuje výšku 189 miliónov EUR. Táto núdzová pomoc dopĺňa podporu EÚ pre talianske národné programy v oblasti migrácie a vnútorných vecí, ktorá presahuje 650 miliónov EUR³¹.

Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž spustila 1. februára 2018 novú **spoločnú operáciu Themis**, ktorá nahrádza operáciu Triton v centrálnom Stredozemí, v záujme lepšej reakcie na meniace sa formy migrácie a v záujme zabránenia cezhraničnej trestnej činnosti. Plavidlá, ktoré sú súčasťou spoločnej operácie Themis, budú pokračovať v záchrane životov v centrálnom Stredozemí. Musia pomáhať pri každej pátracej a záchrannej operácii bez ohľadu na miesto operácie, ak o to požiadajú zodpovedné námorné záchranné koordináčne centrum.

Ďalšie kroky:

- Taliansko otvorí podľa plánu tri ďalšie lokality hotspotov.
- Bude ukončená ďalšia fáza núdzového financovania s talianskymi orgánmi.
- Členské štáty by mali reagovať na všetky doteraz nevyriešené žiadosti, ktoré predložilo Taliansko, a urýchlene premiestniť všetkých zostávajúcich oprávnených žiadateľov, pričom absolútnou prioritou musia byť maloleté osoby.
- Taliansko bude pokračovať vo vykonávaní všetkých opatrení stanovených v akčnom pláne zo 4. júla 2017.

- *Líbya a okolitý región, ako aj krajiny na trase*

EÚ reagovala na desivé podmienky, ktorým čelia mnohí migranti v Líbyi, a rozsiahle prevládzačstvo intenzívnou činnosťou, aby vyriešila okamžité potreby migrantov, stabilizovala komunity a pomohla uviaznutým migrantom vrátiť sa domov alebo nájsť bezpečnú cestu do Európy v prípade, že potrebujú ochranu.

³⁰ SEC(2017) 339 zo 4. júla 2017.

³¹ Na obdobie rokov 2014 – 2020 ide o sumu 387,7 milióna EUR v rámci Fondu pre azyl, migráciu a integráciu vrátane 43,6 milióna EUR na premiestnenie/presídlenie a o sumu 266 miliónov EUR v rámci Fondu pre vnútornú bezpečnosť, z čoho je 201,5 milióna EUR určených pre „hranice a víza“ a 64,5 milióna EUR pre políciu.

Počet ľudí, ktorým EÚ pomohla opustiť Líbyu, sa značne zvýšil od vytvorenia spoločnej **osobitnej jednotky Africkej únie, Európskej únie a Organizácie Spojených národov**,³² ktorá má zvýšiť počet asistovaných dobrovoľných návratov z Líbye (prostredníctvom Medzinárodnej organizácie pre migráciu)³³ a zintenzívniť evakuáciu pomocou mechanizmu núdzového tranzitu (s Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov UNHCR). Ciele uskutočniť ďalších 15 000 asistovaných dobrovoľných návratov do februára 2018³⁴ a evakuovať 1 300 osôb do začiatku roka 2018 boli splnené. Toto úsilie bude pokračovať, aby sa ukončila evakuácia migrantov a osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu vo väzbe, a aby sa skoncovalo s ťažkými podmienkami, v ktorých sa nachádzajú.

Úspech mechanizmu núdzového tranzitu závisí od dvojstupňového procesu, v ktorého druhej etape sa osoby s potrebou medzinárodnej ochrany, ktoré sú evakuované z Líbye, presídľia z Nigeru. Doteraz bolo presídlených iba 25 evakuovaných osôb. Je potrebné naliehavé úsilie o presídľovanie z Nigeru. Členské štáty by mali naďalej úzko spolupracovať s Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov UNHCR a zvýšiť tempo vykonávania prijatých príslubov, aby sa mohla vykonať evakuácia z Líbye a následné rýchle presídlenie z Nigeru. Je dôležité, aby Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov UNHCR vyvinul maximálne úsilie na zvýšenie tempa postúpenia prípadov presídlenia členským štátom.

Práca osobitnej jednotky bola vo februári podporená v rámci spoločnej nadväzujúcej misie v Tripolise, ktorá riešila prekážky, ako sú obmedzenia týkajúce sa štátnej príslušnosti. S líbyjskými orgánmi boli prerokované otázky ako potreba riešiť mučenie a neľudské zaobchádzanie v zariadeniach určených na zaistenie, opatrenia smerujúce k postupnému odstraňovaniu systému svojvoľného a systematického zadržiavania migrantov, ako aj opatrenia na boj proti prevádzkačstvu.

V činnosti EÚ naďalej zohráva rozhodujúcu úlohu **Núdzový trustový fond Európskej únie pre Afriku**. Dňa 26. februára sa dohodlo, že sa uskutoční ďalší krok v oblasti dobrovoľného návratu a evakuácie prostredníctvom nového programu vo výške 115 miliónov EUR, ktorý je pokračovaním podpory pre Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov UNHCR a Medzinárodnú organizáciu pre migráciu. Pri súčasnom tempe návratov z Líbye však dostupné finančné prostriedky budú môcť pokryť podporu reintegrácie len na niekoľko mesiacov. Okrem toho program v oblasti zmiešanej migrácie vo výške 90 miliónov EUR znamená, že tieto organizácie môžu naďalej rozširovať svoju prítomnosť v miestach vylodenia a v zariadeniach určených na zaistenie s cieľom poskytovať lekársku a priamu pomoc migrantom a utečencom. V dôsledku toho získalo 33 000 migrantov mimo zariadení určených na zaistenie a vo vnútri týchto zariadení priamu pomoc, ako napríklad prikrývky, oblečenie a balíčky hygienických potrieb. Okrem toho 10 000 migrantov dostalo lekársku pomoc. Pomoc bola poskytnutá aj pre viac než 3 500 líbyjských vysídlených rodín. Zdravotnícke zariadenia dostali zdravotnícke vybavenie³⁵ vrátane generátorov energie a sanitných vozidiel³⁶. V súčasnosti prebiehajú aj práce zamerané na pomoc miestnym poľnohospodárom pri ochrane výroby v postihnutých oblastiach, doplnené o budovanie

³² Osobitná jednotka bola zriadená popri piatom samite Africkej únie a Európskej únie (AÚ - EÚ), ktorý sa konal 29. – 30. novembra 2017 v Abidjane na Pobreží Slonoviny.

³³ V súvislosti s Líbyou organizácia IOM používa pojem „humanitárna pomoc pri dobrovoľných návratoch“ na označenie asistovaných dobrovoľných návratov vzhľadom na ťažkú situáciu uviaznutých migrantov v Líbyi.

³⁴ Za celý rok 2017 sa uskutočnilo 19 370 asistovaných dobrovoľných návratov, pričom 6 238 návratov sa uskutočnilo od začiatku fázy evakuácie (t. j. od 28. novembra do 31. decembra 2017).

³⁵ Organizácia IOM podporila tri centrá primárnej zdravotnej starostlivosti v meste Sabha (slúžiace 32 000 osobám) a jedno v mieste Qatroun (slúžiace 3 500 osobám).

³⁶ Prostredníctvom programu UNDP bolo dodaných viacero sanitných vozidiel do obcí Murzuq a Kufra a začala sa obnova kliniky v Benghází.

kapacít pre poľnohospodárov s cieľom posilniť ich technické kapacity a vybudovať odolnosť komunit. Mobilizovali sa dodatočné finančné prostriedky na doplnenie trustového fondu EÚ v záujme spolupráce s Úradom vysokého komisára OSN pre ľudské práva na programe zameranom na riešenie situácie migrantov v Líbyi v oblasti ľudských práv. Začínajú fungovať aj ďalšie programy. V decembri roku 2017 bol v rámci trustového fondu EÚ dohodnutý program vo výške 46,3 milióna EUR na pomoc pri riadení hraníc v Líbyi, ktorý bol pripravený v partnerstve medzi Komisiou a Talianskom, a začína sa s jeho vykonávaním. Dňa 7. marca bol schválený ďalší program trustového fondu EÚ na podporu líbyjských obcí.³⁷ Tento program vo výške 50 miliónov EUR zlepši životné podmienky ako zraniteľného obyvateľstva, tak aj hostiteľských komunit tým, že bude rozvíjať spôsobilosť líbyjských obcí poskytovať základné služby (zdravotníctvo, vzdelávanie, sanitácia, voda). Činnosti budú prispôbované potrebám miestnych orgánov a budú sa vykonávať v úzkej spolupráci s predsedníckou radou a vládou národnej jednoty. Tento program bol vytvorený v spolupráci s Talianskom.

Príspevok členských štátov do zložky pre severnú Afriku v rámci trustového fondu EÚ je veľmi dôležitý. Po diskusii v Európskej rade členské štáty prisľúbili dodatočné príspevky vo výške 158,6 milióna EUR do trustového fondu, najmä na doplnenie uvedenej zložky. Tieto príspevky spolu s dodatočnými finančnými prostriedkami, ktoré boli poskytnuté z rozpočtu EÚ, umožnili pokračovanie kľúčových programov v prvom štvrtroku 2018. Keďže sa však projekty účinne vykonávajú a dosahujú svoju počiatočnú kapacitu, bude potrebné ich predĺžiť – to by platilo pre oblasti ako asistovaný dobrovoľný návrat, ochrana, riadenie hraníc a podpora obcí. Preto budú potrebné dodatočné zdroje najmä z rozpočtov členských štátov, ale aj z rozpočtu EÚ: súčasný plán projektov na rok 2018, ako aj v prípadoch, keď možno očakávať predĺženie úspešných existujúcich projektov do roku 2019, predstavuje 390 miliónov EUR a napriek tomu, že v danej zložke ostáva približne 165 miliónov EUR, prípadne boli prostriedky vymedzené v rámci rozpočtu EÚ či prisľúbené členskými štátmi, stále by ešte ostávala **medzera vo financovaní vo výške 225 miliónov EUR**. Treba poznamenať, že to zahŕňa činnosť, ktorá sa priamo týka Líbye, avšak činnosť v rámci dvoch ďalších zložiek, ako je reintegrácia, má veľký vplyv na účinnosť opatrení EÚ v Líbyi.

EÚ sa aj naďalej snaží podporovať obe súčasti **líbyjskej pobrežnej stráže**. Prostredníctvom operácie Sophia bolo doposiaľ vyškolených približne 201 zamestnancov líbyjskej námornej pobrežnej stráže, vrátane 5 posádok hliadkových člnov, v rámci kombinovaného výcviku na mori a na pobreží. V priebehu roka 2018 sa plánuje pokračovanie časti výcviku na pobreží a posilnenie monitorovania, pričom prvé správy sa dokončia začiatkom marca 2018. V stredomorskej sieti Seahorse zabezpečila Malta výcvik v oblasti pátracích a záchranných operácií a Taliansko poskytne ďalší výcvik. Vytvorenie bezpečnej komunikačnej siete v Stredozemí na výmenu informácií o neregulárnej migrácii po mori sa teraz dostáva do konečnej fázy a táto sieť by mala byť funkčná v druhej polovici roku 2018. EÚ podporuje aj spoluprácu medzi talianskou pobrežnou strážou a líbyjskou pobrežnou strážou s cieľom posúdiť kapacity v oblasti pátracích a záchranných operácií a vypracovať štúdiu uskutočniteľnosti pre zriadenie líbyjského námorného záchranného koordinačného centra.

Pokračuje práca na zlepšovaní zhromažďovania informácií a ich výmeny informácií medzi všetkými orgánmi EÚ. Vypracoval sa pilotný projekt, ktorý má pomôcť agentúram EÚ a účastníkom operácie EUNAVFOR MED SOPHIA spolupracovať priamo v rámci spravodajskej služby, ktorá má byť súčasťou operácie, s cieľom optimalizovať využívanie

³⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5144_en.htm.

informácií zhromaždených prostredníctvom operácie Sophia na predchádzanie trestnej činnosti, vyšetrovanie a trestné stíhanie v súlade s príslušnými zákonnými mandátmi. Pomocná hraničná misia EÚ v Líbyi etablovala v Tripolise rozsahom menšiu prítomnosť s piatimi operačnými pracovníkmi, ktorí sú v súčasnosti rozmiestnení na základe systému rotácie. Počas roku 2017 misia výrazne spolupracovala s líbyjskými orgánmi a pomáhala im pri vytváraní reforiem riadenia hraníc v Líbyi. Táto prítomnosť sa bude postupne rozširovať hneď, ako to bezpečnostné podmienky umožnia.

EÚ pokračuje v práci na inkluzívnej **politickej transformácii** v Líbyi v súlade so závermi Rady z júla 2017³⁸.

- *Krajiny na trase*

Na migračných trasách v Afrike pokračuje práca s krajinami tranzitu a pôvodu. V decembri 2017 sa v rámci **trustového fondu EÚ pre Afriku** dohodlo ďalších 28 programov v celkovej výške 468,27 milióna EUR. Akcia zahŕňa projekty na posilnenie odolnosti zraniteľných komunít a na vytváranie pracovných miest vrátane miest pre mládež a hostiteľské komunity, ako aj na boj proti prevádzkačstvu migrantov a obchodovaniu s ľuďmi. Najnovšie programy schválené vo februári 2018 sa zameriavajú na ochranu migrantov v Saheli, pričom sa prostredníctvom nich podporujú asistované dobrovoľné návraty z Líbye, udržateľná reintegrácia migrantov, evakuácia a podpora presídľovania, ako aj trvalo udržateľná reintegrácia vracajúcich sa migrantov v Etiópii.

Je nevyhnutné, aby sa pokračovalo v práci prostredníctvom trustového fondu EÚ. Celkovo sa prostredníctvom trustového fondu v súčasnosti schválilo 147 programov v rámci jeho troch zložiek (Sahel a Čadské jazero, Africký roh a severná Afrika) v celkovej výške viac než 2,5 miliardy EUR, pričom sa podpísali zmluvy v hodnote viac než 1,5 miliardy EUR. Zatiaľ čo najnaliehavejšou prioritou v roku 2017 bol segment pre severnú Afriku, v záujme komplexnej stratégie je veľmi dôležité pokračovať v práci aj na ostatných zložkách. Plán pre budúce opatrenia pre **zložku Sahel a Čadské jazero** sa odhaduje na 775 miliónov EUR, pričom doposiaľ sa zabezpečilo 201 miliónov EUR. Plán pre budúce opatrenia pre **zložku Africký roh** sa z hľadiska projektov odhaduje na 904 miliónov EUR, zatiaľ čo z hľadiska zdrojov je dostupných 469 miliónov EUR³⁹. Z toho vyplýva celková medzera vo financovaní za obe zložky v období rokov 2018 – 2019 vo výške približne 1 miliardy EUR. Pripravované projekty sa zameriavajú na podporu dialógov o migrácii, prístup k základným službám, potrebu ochrany a dlhodobého rozvoja utečencov, predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi, prevádzkačstvo migrantov, ako aj na reintegráciu migrantov po ich návrate. Zatiaľ čo tieto dve zložky čerpajú z Európskeho rozvojového fondu, ako aj z rozpočtu EÚ, zároveň to dokazuje, že tlak na financovanie súvisiace s migráciou prechádza cez rôzne zložky trustového fondu a že súčasné dostupné finančné prostriedky a rezervy EÚ nebudú postačujúce na to, aby pokryli identifikované potreby.

Medzitým vzbudil **vonkajší investičný plán** a jeho Európsky fond pre udržateľný rozvoj veľký záujem partnerských finančných inštitúcií. Reakcia na prvú výzvu na predkladanie navrhovaných investičných programov v rámci prvých dvoch investičných zložiek „udržateľná energia a prepojitelnosť“ a „Financovanie mikropodnikov, malých a stredných podnikov“ garančného fondu výrazne prekonala očakávania. Hodnota prijatých návrhov už

³⁸ Závery Rady o Líbyi zo 17. júla 2017 (dok. 11155/17).

³⁹ Vráťane zdrojov, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii v trustovom fonde EÚ pre zložku Africký roh, ako aj potenciálne pridelenie prostriedkov vo výške 146 miliónov EUR v súvislosti s vykonaním hodnotenia v polovici trvania v danom regióne.

presahuje celkovú kapacitu záručného fondu pre všetkých päť investičných zložiek. Záručný fond takisto prilákal záujem tretích strán, ako je nadácia Billa a Melindy Gatesovcov, ktorá nedávno oznámila svoj záväzok prispieť sumou 50 miliónov USD. Aby bolo možné reagovať na dopyt, do záručného fondu budú potrebné ďalšie príspevky. V rámci podpory EÚ v oblasti zmiešaných finančných operácií v roku 2017, ktorá pokrýva oblasti ako doprava, energetika, životné prostredie, poľnohospodárstvo, rozvoj miest a miestne podniky, by sa malo uvoľniť celkovo približne 9,6 miliardy EUR verejných a súkromných investícií vrátane 5,6 miliardy EUR v 30 hlavných projektoch v subsaharskej Afrike. V dôsledku toho bude potrebné zvážiť zvýšenie finančných prostriedkov v rámci vonkajšieho investičného plánu. V záujme udržania rastúceho dopytu budú na toto financovanie nevyhnutné príspevky členských štátov.

Financovanie je nevyhnutné na zabezpečenie kontinuálneho vplyvu na mieste. Podpora zo strany EÚ poskytnutá **Nigeru** zohrala napríklad ústrednú úlohu pri jeho snahách o zníženie počtu neregulárnych migrantov prechádzajúcich cez Agadez. Ich počet sa znížil z priemerného počtu 340 migrantov denne v roku 2016 na 40 až 50 migrantov denne v roku 2017. Svoju činnosť vyvíja spoločný vyšetrovací tím, ktorého úlohou je posilniť operačné a súdne spôsobilosti nigerskej polície. Prokuratúra vďaka tomu v roku 2017 vznesla 76 obvinení za trestné činy súvisiace s obchodovaním s ľuďmi alebo prevádzacstvom migrantov. Výsledkom bolo aj rozloženie 7 vnútroštátnych a 12 medzinárodných zločineckých sietí a zaistenie 29 vozidiel a 6 motocyklov. Podpora pre zopakovanie podobných foriem spolupráce členských štátov EÚ a orgánov tretích krajín v oblasti presadzovania práva, zameranej na boj proti prevádzacstvu migrantov, sa práve realizuje prostredníctvom výzvy na predkladanie návrhov na získanie grantov, ktorá je adresovaná regiónu severnej Afriky. S cieľom zabezpečiť alternatívne zdroje príjmov k prevádzacstvu migrantov poskytuje EÚ zároveň podporu príjmu miestnym komunitám v severnom Nigeri. Civilná misia spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EUCAP Sahel Niger vykonáva od novembra 2017 v regióne pravidelné návštevy v teréne s cieľom mapovať toky neregulárnej migrácie, analyzovať trendy a trasy, vykonávať posúdenia potrieb, realizovať projekty a poskytovať odbornú prípravu a vybavenie. V súčasnosti sa misia posilnila s cieľom zintenzívniť boj proti prevádzacstvu migrantov a obchodovaniu s ľuďmi, drogami a zbraňami. Toto úsilie bude zrekapitulované na ministerskej konferencii, ktorú nigerská vláda zvolala na 16. marca a na ktorej sa zúčastnia krajiny regiónu Sahel, EÚ a viaceré členské štáty.

EÚ, Africká únia a skupina G5 Sahel⁴⁰ zorganizovali 23. februára 2018 v Bruseli medzinárodnú konferenciu na vysokej úrovni o bezpečnosti a rozvoji v **Saheli**, na ktorej sa stretlo 32 hláv štátov alebo predsedov vlád z Európskej únie a skupina G5 Sahel s OSN, Africkou úniou a množstvom ďalších partnerov. Konferencia bola zameraná na stabilitu a stabilizáciu okrajových, cezhraničných a citlivých oblastí Sahelu. V nadväznosti na podporu EÚ poskytnutú spoločnú jednotku G5 Sahel vo výške 50 miliónov EUR v roku 2017 prostredníctvom mierového nástroja pre Afriku prisľúbila EÚ na konferencii vyčlenenie ďalších 50 miliónov EUR na podporu boja proti terorizmu, obchodovaniu s drogami, prevádzacstvu migrantov a obchodovaniu s ľuďmi. Výsledkom konferencie bol prisľub podpory spoločnej jednotky G5 Sahel v celkovej výške 414 miliónov EUR, pričom táto jednotka bude ďalšiu podporu dostávať aj od troch misií spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky, ktoré prebiehajú v Saheli.

Vďaka tomu, že z trustového fondu EÚ pre Afriku sa naďalej financovalo regionálne operačné centrum pre chartúmsky proces, ktorého úlohou je posilňovať spoločné vyšetrovania

⁴⁰ Skupina piatich krajín regiónu Sahel, ktorú tvorí Burkina Faso, Mali, Mauritánia, Niger a Čad.

krajín Afrického rohu, ako aj ďalších krajín, sa zintenzívnilo úsilie o riešenie problému s prevádzачskými sieťami v **Africkom rohu**. Pokračujú práce na príprave infraštruktúry, zavádzaní právneho základu a výbere zamestnancov, ktorí budú fungovať ako kontaktné miesta a styční dôstojníci.

Dialóg o migrácii medzi EÚ a **Egyptom**, ktorý sa začal v decembri 2017 v Káhire, predstavuje príležitosť na nadviazanie intenzívnejšej a strategickejšej spolupráce v oblasti migrácie v rámci priorít partnerstva medzi EÚ a Egyptom na roky 2017 – 2020. Podpísaný bol jeden projekt v rámci programu do 60 miliónov EUR, ktorý bol schválený v októbri 2017, a Európska komisia aktívne pracuje na tom, aby sa začal realizovať. Egyptské orgány sa aktívne zapájajú aj na technickej úrovni a v súčasnosti sa skúmajú možnosti spolupráce s Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž.

Jednou z najčastejších krajín pôvodu osôb, ktoré prichádzajú po trase cez centrálnu Stredozemie, je v súčasnosti **Tunisko**. Dialóg sa zintenzívnil a opäť sa začali rokovania o zjednodušení vízového režimu a readmisii. Tunisko využíva prínosy vyplývajúce zo širokého rozsahu dvojstranných programov a programov regionálnej spolupráce s EÚ vrátane činností financovaných z trustového fondu EÚ. Platforma spolupráce v oblasti prevádzactva migrantov, ktorej cieľom je podporiť lepšiu spoluprácu s miestnymi orgánmi v regióne, bola spustená 22. februára.

Na **regionálnej** úrovni bola na konci roka 2017 podpísaná dohoda o grante z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu na regionálne programy rozvoja a ochrany v severnej Afrike. Tento program sa týka Líbye, Egypta, Alžírsku, Maroka a Tuniska a obsahuje projekt Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov realizovaný v Líbyi, ktorý je osobitne zameraný na zlepšovanie príležitostí zraniteľných utečencov na presídlenie⁴¹.

Trasa cez západné Stredozemie

Maroko vynakladá úsilie v oblasti predchádzania neregulárnej migrácii a spolupracuje pri hraničnom dozore, a to najmä so Španielskom. Návšteva komisára Avramopoulou v Rabate v novembri 2017 bola príležitosťou na obnovenie spolupráce s cieľom pripraviť balík pomoci na posilnenie kapacít v oblasti riadenia hraníc. Využili by sa finančné prostriedky, ktoré už EÚ poskytla Maroku na podporu jeho migračných politík (35 miliónov EUR vyčlenených v decembri 2017, pričom prvá splátka sa vyplatila okamžite). Okrem toho sa v rámci trustového fondu EÚ prijal v decembri 2017 nový program (4,58 milióna EUR) na posilnenie ochrany a odolnosti migrantov a utečencov, vysídlených osôb a hostiteľských komunít v Maroku. Tento program, ktorý je v súlade s vlastnou vnútroštátnou stratégiou Maroka pre oblasť migrácie, pomôže aktérom občianskej spoločnosti zabezpečiť informovanosť migrantov o svojich právach, ako aj prístup migrantov k právnomu poradenstvu, a podporí začleňovanie migrantov do marockej spoločnosti. Počas novembrových rozhovorov o migrácii Maroko súhlasilo aj s opätovným začatím rokovaní o dohodách o readmisii.

Pokiaľ ide o **Alžírsko**, počet migrantov s alžírskou štátnou príslušnosťou, ktorí neregulárne prichádzajú do Európy, sa zvýšil, hoci v absolútnych číslach je naďalej nízky. Alžírsko je takisto stále dôležitou krajinou tranzitu neregulárnych migrantov, ktorí sa pokúšajú dostať do

⁴¹ Príspevok z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu na regionálne programy rozvoja a ochrany v severnej Afrike v rámci ročného pracovného programu na rok 2016 je vo výške 7,5 milióna EUR, z čoho 1,2 milióna EUR sa týka činností, ktoré sa majú realizovať v Líbyi. Tento príspevok nadväzuje na grant poskytnutý z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu na projekty regionálnych programov rozvoja a ochrany v severnej Afrike v rámci ročného pracovného programu na rok 2015 vo výške 10 miliónov EUR.

Maroka a Líbye, a z najnovších informácií vyplýva, že migračné trasy sa presúvajú z Mali a Nigeru smerom do Alžírsku. Potreba zintenzívniť dialóg a spoluprácu v oblasti migrácie a mobility bola prednesená v decembri 2017 vo Výbore pre pridruženie. Štvrtý neformálny dialóg o migrácii medzi EÚ a Alžírskom sa uskutočnil 28. februára. V súčasnosti je Alžírsko zapojené do regionálnych programov v oblasti migrácie (ako sú regionálny program rozvoja a ochrany pre severnú Afriku a program migrácie Euromed), avšak spolupráca s EÚ sa zatiaľ nepreniesla do opatrení pre jednotlivé krajiny ani do projektov financovaných z trustového fondu EÚ pre Afriku.

Ďalšie kroky:

- vykonať všetky prebiehajúce projekty s Líbyou a zabezpečiť kontinuitu prípadným dohodnutím sa na ich druhej fáze;
- pokračovať v spolupráci s pracovnou skupinou Európskej únie, Africkej únie a OSN pri zabezpečovaní pomoci ľuďom odísť z Líbye a s líbyjskými orgánmi pri obmedzovaní systematického zaisťovania migrantov;
- pokračovať v úsilí Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov UNHCR a členských štátov v oblasti evakuácie a presídľovania prostredníctvom mechanizmu núdzového tranzitu a v rýchlom vykonávaní presídľovania členskými štátmi.
- nasadiť spoločné vyšetrovacie tímy v ďalších kľúčových krajinách;
- posilniť účinnú spoluprácu s Marokom, Tuniskom a Alžírskom a zároveň vynakladať ďalšie úsilie v oblasti uzatvárania dohôd o návrate a readmisii;
- EÚ a členské štáty spoločne zaisťujú primerané zdroje pre tri zložky trustového fondu EÚ pre Afriku tak, aby sa doplnili vznikajúce medzery vo financovaní.

4. NÁVRAT A READMISIA

Cieľ dosiahnuť dohodu s tromi partnerskými krajinami o **podmienkach návratu a readmisie**, ktorý sa stanovil v pláne Komisie z decembra 2017, sa splnil. Po dosiahnutí dohody s Bangladéšom o stálych operačných postupoch pre návrat sa podobné dohody dosiahli aj s dvomi kľúčovými krajinami subsaharskej Afriky a jednou východoafrickou krajinou. Všetky tieto dohody sa plnia. Určujú sa technické prekážky a príslušné riešenia, aby sa mohla zrýchliť realizácia praktických krokov, ako sú identifikačné misie a spoločné návratové operácie. V súčasnosti prebieha v úzkej spolupráci s členskými štátmi úsilie o uzavretie niekoľkých ďalších praktických dohôd alebo plnohodnotných dohôd o readmisii s krajinami subsaharskej Afriky a mobilizujú sa všetky potrebné prostriedky a nástroje.

Dvojstranná spolupráca sa v tejto oblasti prehlbila s krajinami **Ázie**. O migrácii, ako aj o význame efektívneho skĺbenia procesu návratu s reintegráciou, sa diskutovalo na prvom zasadnutí spoločného výboru EÚ a Afganistanu 8. februára 2018. Stále operačné postupy s Bangladéšom sa uplatňujú a séria zasadnutí po prvom stretnutí spoločnej pracovnej skupiny EÚ a Bangladéša v decembri 2017 pomohla pri riešení problémov s realizáciou: proces je na dobrej ceste a návraty sa uskutočňujú. Dobrý pokrok sa dosiahol s Pakistanom v otázke zavedenia elektronickej platformy na spracovanie žiadostí o readmisiu. Nadväzujú sa kontakty s cieľom zabezpečiť možný vývoj v oblasti dialógov o migrácii s Iránom a ďalšími kľúčovými krajinami.

Týmto diskusiám sa poskytuje aj praktická podpora. Do decembra 2017 sa začali realizovať všetky programy na podporu **reintegrácie navrátilcov** v Afganistane a Bangladéši v rámci osobitného opatrenia schváleného Komisiou. Najväčší program podpory Afganistanu (39

miliónov EUR) sa začal uskutočňovať na konci roka 2017 a jeho súčasťou bola aj pomoc pri príprave a realizácii politického rámca pre navrátilcov a vnútorne vysídlené osoby, ako aj pomoc pri provinčných akčných plánoch v oblasti reintegrácie. Do konca februára 2018 bola 406 navrátilcom do Afganistanu poskytnutá pomoc po príchode vrátane lekárskej a psychosociálnej pomoci, ďalšieho presunu do konečného miesta určenia, ako aj dočasného ubytovania. Čoskoro budú nasledovať činnosti rozvoja komunity. Tieto opatrenia budú posilnené aj osobitnými opatreniami vo výške 196 miliónov EUR, ktoré sa prijali v septembri 2017 na podporu dialógov o migrácii s Afganistanom, Pakistanom, Iránom, Irakom a Bangladéšom, na ktorých sa majú riešiť krátkodobé, strednodobé a dlhodobé výzvy vyplývajúce z pretrvávajúceho núteného vysídľovania a migrácie v Ázii a na Blízkom východe.

Pokračovali aj rokovania o zjednodušení vízového režimu a readmisii s **Tuniskom** (druhé kolo sa uskutočnilo 28. novembra 2017, tretie kolo je naplánované na apríl) a **Čínou** (prvé kolo). Počas rozhovorov o migrácii z novembra 2017 Maroko súhlasilo aj s opätovným začatím rokovaní o dohodách o readmisii, ktoré boli tri roky pozastavené. Komisia má mandát na rokovanie o dohode o readmisii s **Alžírskom** od roku 2002, rokovania však nijako nepokročili.

Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž podporuje čoraz väčší počet návratových operácií. Od polovice októbra 2017 sa s podporou agentúry uskutočnilo 135 návratových operácií, ktoré sa týkali 5 000 osôb. Išlo najmä o krajiny západného Balkánu, ale aj o Tunisko, Gruzínsko a Pakistan, zatiaľ čo najväčší počet operácií sa týkal Nemecka, Talianska, Francúzska, Belgicka a Rakúska⁴². Podpora návratových operácií členských štátov zo strany agentúry sa bude ďalej posilňovať. K práci agentúry patrí mapovanie potrieb a kapacít členských štátov v oblasti návratu, nasadzovanie styčných dôstojníkov v členských štátoch a iniciovanie návratových operácií samotnou agentúrou. V januári 2018 sa uskutočnilo zasadnutie na vysokej úrovni s členskými štátmi venované návratom, ktorého cieľom bolo podporiť plné využívanie týchto možností. Zároveň Komisia podporuje špecializovanú iniciatívu členských štátov týkajúcu sa vypracovania európskeho prístupu k návratu a reintegrácii prostredníctvom Európskej siete pre návrat a reintegráciu vrátane finančnej podpory vo výške 15 miliónov EUR. Sieť bude v plnej prevádzke od leta 2018, viesť ju bude Holandsko a bude sa na nej zúčastňovať 13 ďalších členských štátov a dve pridružené krajiny. V tejto činnosti je potrebné pokračovať, aby sa naplnili ciele plánu Komisie z decembra 2017.

Okrem toho boli nedávno ďalšími finančnými prostriedkami posilnené existujúce projekty v oblasti návratu a reintegrácie, ako sú európska iniciatíva integrovaného riadenia návratov a európska sieť styčných dôstojníkov pre návrat, aby dokázali reagovať na zvýšený dopyt. Pri dosahovaní väčšieho pokroku v oblasti riadenia návratov a readmisie môžu zohrávať významnú úlohu presné a rýchle štatistické údaje. V oblasti poskytovania takýchto **štatistík** členskými štátmi však stále existujú veľké nedostatky a oneskorenia. Komisia zvažuje zmenu predpisov EÚ o zbere a pravidelnosti poskytovania štatistík o migrácii a medzinárodnej ochrane s cieľom zabezpečiť komplexný prehľad a vyriešiť niektoré zo zistených nedostatkov.

V súvislosti so svojím návrhom na zmenu vízového kódexu Komisia v súčasnosti navrhuje aj intenzívnejšie využívanie vízovej politiky ako nástroja na dosahovanie pokroku pri spolupráci s krajinami mimo EÚ v oblasti návratu a readmisie. Na spracovanie žiadostí o udelenie víza

⁴² Vykazovacie obdobie 16. 10. 2017 až 7. 3. 2018; údaje agentúry *Frontex Application Return*.

podaných štátnymi príslušníkmi krajín mimo EÚ, ktorí uspokojivo nespolupracujú pri návrate a readmisii, sa budú vzťahovať prísnejšie podmienky.

Ďalšie kroky:

- dosiahnuť pokrok pri prebiehajúcich rokovaníach o dohodách o readmisii a dohodách o návrate s partnerskými krajinami.
- plne využívať nedávno uzatvorené dohody o návrate a readmisii členskými štátmi a zvýšiť počet žiadostí o readmisiu určených dotknutým krajinám;
- zlepšiť poskytovanie štatistických informácií o migrácii a medzinárodnej ochrane;
- Európsky parlament a Rada budú rýchlo napredovať v rokovaníach o návrhu Komisie zo 14. marca o zmene vízového kódexu.

5. POSILNENÉ RIADENIE VONKAJŠÍCH HRANÍC

Modernizácia riadenia vonkajších hraníc je súčasťou plánu z decembra 2017. Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž naďalej podporuje členské štáty prostredníctvom spoločných operácií na hlavných migračných trasách vo východnom, v centrálnom a západnom Stredozemí a na západnom Balkáne, pričom vyslala viac než 1 350 príslušníkov pohraničnej stráže a ďalších zamestnancov.

Pri operatívnych činnostiach na rok 2018 boli zistené závažné nedostatky v prísluubo. Prijaté prísluby by pokryli len 49 % expertov a 44 % technických prostriedkov na opatrenia na pozemných hraniciach. V prípade operácií na morských hraniciach by bolo možné poskytnúť 85 % expertov, ale len 51 % technických prostriedkov. Tieto výrazné nedostatky predstavujú riziko závažného obmedzenia vykonávania činností naplánovaných na rok 2018. Agentúra čoskoro zorganizuje stretnutie na vysokej úrovni s členskými štátmi a Komisiou s cieľom zlepšiť proces uskutočňovania príslubov.

Plná trvalá kapacita povinnej **rezervy rýchleho zásahu** už je takmer dosiahnutá, 27 členských štátov určilo svojich príslušníkov pohraničnej stráže, čo predstavuje 99 % požadovaného zloženia rezervy (1 481 z 1 500 dôstojníkov).

V oblasti **rezervy vybavenia pre rýchly zásah** však, bohužiaľ, ani napriek ďalším potvrdeným príslubom nedošlo k podstatnému pokroku. **Finančné prostriedky EÚ** sú aj naďalej k dispozícii na vybavenie, ktoré by malo prispievať k plneniu potrieb agentúry. Okrem 208 miliónov EUR, ktoré boli poskytnuté v rokoch 2015 a 2017, Komisia v tejto oblasti ďalej uvažuje aj o vyčlenení zdrojov pre členské štáty v roku 2018. Členské štáty by však teraz mali zintenzívniť svoje úsilie pri vynakladaní finančných prostriedkov poskytnutých v minulosti, tak aby tieto prostriedky mohli významným spôsobom prispieť k riešeniu existujúcich nedostatkov.

Kľúčovou oblasťou činnosti agentúry je vypracovávanie **analýz zraniteľnosti** s cieľom identifikovať nedostatky hraničných kontrol členských štátov. V roku 2017 bolo predložených 37 odporúčaní, pričom doteraz sa ako dokončených vykázalo iba šesť z nich. Členské štáty musia vykonať všetky odporúčania predložené v roku 2017 a agentúra musí zaviesť účinné mechanizmy monitorovania, aby ich vykonávanie zabezpečila v plnej miere. V agentúre v súčasnosti prebieha cyklus analýz zraniteľnosti pre rok 2018.

V nariadení o európskej pohraničnej a pobrežnej stráž⁴³ sa vymedzuje koncepcia **európskeho integrovaného riadenia hraníc** a vyžaduje sa v ňom, aby agentúra stanovila technickú a operačnú stratégiu pre európske integrované riadenie hraníc. Na tento účel Komisia v priebehu roka 2017⁴⁴ zorganizovala špecializované stretnutia s Európskym parlamentom a členskými štátmi, ktoré predstavovali východisko pre proces identifikácie hlavných prvkov na prípravu európskej stratégie integrovaného riadenia hraníc. Ako ďalší krok v tomto procese by hlavné prvky na prípravu európskej stratégie integrovaného riadenia hraníc stanovené v prílohe 6 nemali slúžiť len ako usmernenie na prípravu technickej a operačnej európskej stratégie integrovaného riadenia hraníc pre Európsku agentúru pre pohraničnú a pobrežnú stráž a národných stratégií členských štátov, ale mali by aj poskytovať ďalšie informácie pre úvahy o možnom scenári budúceho vývoja európskej pohraničnej a pobrežnej stráže, ako sa uvádza v oznámení Komisie o budúcom viacročnom finančnom rámci⁴⁵. Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž by mala pracovať na stanovení technickej a operačnej stratégie a vnútroštátne orgány by už teraz mali začať s návrhmi svojich príslušných národných stratégií pre integrované riadenie hraníc.

V posledných mesiacoch EÚ pokročila v práci na dvoch významných nových **informačných systémoch** v oblasti riadenia vonkajších hraníc. Najskôr nadobudlo účinnosť nariadenie o systéme vstup/výstup v decembri 2017, pričom Komisia očakáva, že bude v plnej prevádzke do konca roka 2020. Takisto pokročili medziinštitucionálne rokovania o zriadení európskeho systému pre cestovné informácie a povolenia, ktorý umožní predbežné posúdenie bezpečnosti, neregulárnej migrácie a verejného zdravia pred tým, než cestujúci bez vízovej povinnosti vstúpia do schengenského priestoru. Systém by tak mohol byť funkčný krátko po uvedení do prevádzky systému vstup/výstup. Zároveň Európsky parlament a Rada pokračujú v diskusiách o interoperabilite systémov pre hranice, migráciu a bezpečnosť.

Ďalšie kroky:

- Príslušné členské štáty by mali rýchlo a v plnom rozsahu dodržať odporúčania predložené v rámci analýz zraniteľnosti v roku 2017.
- Členské štáty by mali bezodkladne vyriešiť nedostatočnosť príslubov na operačné činnosti plánované na rok 2018 a koordinované Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž na vonkajších hraniciach EÚ.
- Na základe hlavných prvkov stanovených v prílohe 6 by Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž mala v najbližších mesiacoch stanoviť technickú a operačnú stratégiu pre európske integrované riadenie hraníc a členské štáty by mali zabezpečiť zavedenie zodpovedajúcich národných stratégií.

6. PREMIESTNENIE, PRESÍDLLENIE A PRÁVNE CESTY

Premiestnenie oprávnených žiadateľov členskými štátmi neoceniteľne prispelo k pomoci osobám, ktoré jednoznačne potrebujú medzinárodnú ochranu, ako aj k zmierneniu tlaku na azylové systémy členských štátov, ktoré prijímajú množstvo utečencov. Po viac ako dvoch rokoch je mechanizmus premiestňovania preukázateľne úspešný pri poskytovaní pomoci

⁴³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1624 zo 14. septembra 2016.

⁴⁴ Tretia správa Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade a Rade o sfunkčnení európskej pohraničnej a pobrežnej stráže, COM(2017) 219 final z 2. mája 2017.

⁴⁵ Nový, moderný viacročný finančný rámec, ktorý Európskej únii umožní efektívne naplňať priority po roku 2020, COM(2018) 98 final zo 14. februára 2018.

utečencom na začatie nového života a zabezpečuje lepšie prerozdelenie zodpovednosti medzi členskými štátmi – viac ako 96 % všetkých oprávnených žiadateľov registrovaných na premiestnenie v Taliansku a Grécku už bolo premiestnených. Komisia pripomenula všetkým členským štátom ich právne povinnosti a vyzvala na okamžitú účasť tie členské štáty, ktoré sa ešte nezúčastnili na premiestňovaní. Komisia iniciovala postupy v prípade nesplnenia povinnosti v júli 2016 a 7. decembra 2017 rozhodla o postúpení Českej republiky, Maďarska a Poľska Súdnemu dvoru EÚ, keďže tieto tri členské štáty naďalej nedodržiavajú svoje právne povinnosti.

Presídľovanie umožňuje EÚ a jej členským štátom poskytovať nevyhnutnú pomoc osobám, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, a znižovať stimuly pre neregulárnu migráciu. Z 22 504 presídlení, na ktorých sa dohodlo v roku 2015⁴⁶, bolo viac ako 86 % vykonaných do 8. decembra 2017, keď mala uplynúť platnosť finančnej podpory pre tento program. 19 432 osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, predovšetkým z Turecka, Jordánska a Libanonu, ale aj z iných tretích krajín, bolo presídlených do 21 členských štátov a štyroch pridružených štátov⁴⁷.

V nadväznosti na odporúčanie Komisie zo septembra 2017⁴⁸ nový program presídlenia minimálne 50 000 osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, do 31. októbra 2019 s podporou 500 miliónov EUR z rozpočtu EÚ ďalej podporí úsilie EÚ v oblasti presídľovania. Reakcia členských štátov na odporúčanie bola pozitívna, pričom doteraz bolo prijatých takmer 40 000 príslubov od 19 členských štátov⁴⁹, čo predstavuje doteraz najväčší kolektívny záväzok EÚ a jej členských štátov v oblasti presídľovania. V súčasnosti by sa mala osobitná pozornosť venovať presídľovaniu z prioritných regiónov, ako sú Turecko, Jordánsko, Libanon a africké krajiny pozdĺž trasy cez centrálnu Stredozemie. Členské štáty predovšetkým uviedli viac ako 27 000 príslubov na presídlenie Sýrčanov z Turecka, Jordánska a Libanonu a okolo 7 000 príslubov na presídlenie z krajín pozdĺž trasy cez centrálnu Stredozemie. V rámci tohto nového systému presídľovania EÚ už desať členských štátov presídlilo 1 855 osôb⁵⁰. Komisia vyzýva zvyšné členské štáty, aby predložili svoje prísluby s cieľom dosiahnuť stanovený cieľový počet 50 000.

Komisia vyzýva členské štáty, aby do októbra realizovali 50 % príslubov v súlade s cieľom stanoveným v decembrovom pláne. Popri neustálom presídľovaní na základe príslubov pre všetky prioritné regióny by sa pozornosť mala súrne sústrediť na presídlenie osôb evakuovaných z Líbye do Nigeru prostredníctvom mechanizmu núdzového tranzitu.

Celkový počet osôb presídlených v rámci všetkých systémov presídľovania EÚ od ich spustenia vrátane Sýrčanov presídlených z Turecka v súlade s vyhlásením EÚ a Turecka je 29 314.

⁴⁶ Závety Rady („týkajúce sa presídlenia 20 000 osôb, ktoré jednoznačne potrebujú medzinárodnú ochranu, prostredníctvom multilaterálnych a vnútroštátnych mechanizmov“) z 20. júla 2015, dokument 11130/15.

⁴⁷ Belgicko, Česká republika, Dánsko, Nemecko, Estónsko, Francúzsko, Chorvátsko, Island, Írsko, Taliansko, Lotyšsko, Lichtenštajnsko, Litva, Luxembursko, Malta, Holandsko, Nórsko, Rakúsko, Portugalsko, Rumunsko, Španielsko, Fínsko, Švédsko, Švajčiarsko a Spojené kráľovstvo.

⁴⁸ Odporúčanie Komisie z 27. septembra 2017 o posilnení legálnych spôsobov migrácie pre osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, C(2017) 6504.

⁴⁹ Belgicko, Bulharsko, Chorvátsko, Cyprus, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Írsko, Taliansko, Litva, Luxembursko, Malta, Holandsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko, Spojené kráľovstvo.

⁵⁰ Hoci Nórskou nie je stranou nového systému presídľovania EÚ, taktiež v rovnakom období presídlilo 714 utečencov. Nórska národná kvóta na rok 2018 je 2 120 miest.

Komisia a viacero členských štátov pripravujú **pilotné projekty v oblasti legálnej migrácie**, pričom prejavili záujem zahrnúť dočasné, ako aj dlhodobější systémy migrácie na základe potrieb trhu práce a ponúk v členských štátoch a vybraných tretích krajinách. Komisia vyzýva členské štáty, aby predložili konkrétne ponuky s cieľom začať diskusie s vybranými tretími krajinami s geografickým zameraním na africké krajiny.

Pokiaľ ide o návrh týkajúci sa **modrých kariet EÚ**, v Európskom parlamente a Rade by malo pokračovať úsilie nájsť kompromis prinášajúci reálnu pridanú hodnotu pri plnení spoločného cieľa prilákať vysoko kvalifikovaných pracovníkov.

S cieľom intenzívnejšie podporiť integráciu do trhu práce Komisia a európski sociálni a hospodárski partneri podpísali v decembri 2017 Partnerstvo za **integráciu**⁵¹. V partnerstve sa stanovujú príslušné kľúčové zásady a záväzky Komisie a hospodárskych a sociálnych partnerov v oblasti podpory a zlepšovania príležitostí pre utečencov a migrantov, ktorí legálne pobývajú v EÚ, na integráciu do trhu práce. Okrem toho Komisia zapojí sociálnych a hospodárskych partnerov aj do činností vzájomného učenia v tejto oblasti. Ako jedno z opatrení Komisie partnerstvo propaguje nástroj v oblasti zručností pre štátnych príslušníkov tretích krajín⁵². Tento editor online zručností je už k dispozícii vo všetkých jazykoch EÚ, ako aj v hlavných jazykoch vysielajúcich krajín⁵³. Pomáha mapovať zručnosti a chýbajúce zručnosti jednotlivcov a pomáha zabezpečovať úspešnú integráciu do trhu práce. Na konci roka 2018 sa uskutoční hodnotenie na zmeranie dosiahnutého pokroku.

Dňa 24. januára 2018 Komisia uviedla do života súbor nástrojov na využívanie finančných prostriedkov EÚ na účely integrácie osôb s migrantským pôvodom⁵⁴ určený nato, aby sa vnútroštátne a regionálne orgány naučili lepšie využívať finančné prostriedky EÚ pri realizácii svojej integračnej politiky, a to najmä v oblastiach prijímania, vzdelávania, zamestnanosti, bývania a prístupu k verejným službám.

Ďalšie kroky:

- Členské štáty by mali urýchlene vykonávať presídlenie z prioritných regiónov a zároveň dokončiť chýbajúce prísluby presídlenia, aby sa dosiahol cieľový počet najmenej 50 000 príslubov v rámci nového systému. Mimoriadne súrna je najmä potreba presídlenia osôb evakuovaných z Líbye do Nigeru.
- Členské štáty predložia konkrétne ponuky s cieľom začať diskusie s vybranými tretími krajinami týkajúce sa pilotných projektov v oblasti legálnej migrácie.

7. ZÁVER A ĎALŠIE KROKY

V decembri 2017 Komisia stanovila plán na dosiahnutie dohody o komplexnom balíku opatrení v oblasti migrácie do júna 2018. Vybudovanie robustného a komplexného azylového systému je stále rovnako dôležité – tento systém by mal obstať v budúcich krízach a jeho jadrom by mala byť solidarita a zodpovednosť. Zdôrazňuje to potrebu dohodnúť sa na

⁵¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5352_sk.htm.

⁵² Nástroj v oblasti zručností pre štátnych príslušníkov tretích krajín je k dispozícii na adrese: <https://ec.europa.eu/migrantskills/#/>.

⁵³ To znamená v arabčine, perzštine, paščine, sorání, somálčine, jazyku tigriňa a turečtine.

⁵⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guides/2018/toolkit-on-the-use-of-eu-funds-for-the-integration-of-people-with-a-migrant-background.

reformy spoločného európskeho azylového systému a zaviesť ju do praxe, ako aj zachovať dynamiku pri vykonávaní krokov stanovených v decembri.

V tejto správe sa poskytuje prehľad o širokej škále opatrení podporovaných z rozpočtu EÚ aj z rozpočtov členských štátov na zabezpečenie účinného vykonávania všetkých línií európskej migračnej agendy. Tieto finančné prostriedky boli nevyhnutné na poskytnutie skutočnej pomoci miliónom utečencov v Turecku, riadenie migrácie z Líbye a v rámci Líbye a spoluprácu s partnermi po celom svete pri riešení príčin migrácie, boji proti prevádzačstvu a posilňovaní národných systémov riadenia migrácie.

Očakáva sa, že široká škála opatrení, ktoré EÚ vykonala ako súčasť svojej vonkajšej migračnej politiky, pričom v maximálnej miere využila flexibilitu svojho rozpočtu, bude musieť pokračovať a aj naďalej si bude vyžadovať primerané financovanie. Malo by to zahŕňať kombináciu financovania z rozpočtu EÚ a príspevkov z rozpočtov členských štátov; partnerstvo v oblasti financovania je podmienkou partnerstva v oblasti správy.

Únia a jej členské štáty teraz čelia najnaliehavejšej potrebe financovať druhú tranžu nástroja pre utečencov v Turecku v celkovej sume 3 miliárd EUR. Príspevok Únie, ktorý Komisia v súčasnosti navrhuje vo výške 1 miliardy EUR z rozpočtu EÚ, bude už aj tak prekračovať dostupné rezervy v rozpočtovom okruhu pre vonkajšiu činnosť. Vyšší príspevok z rozpočtu Únie by obmedzil priebežnú schopnosť Únie účinne financovať iné programy týkajúce sa migrácie a vo všeobecnosti v budúcnosti reagovať na iné priority v oblasti vonkajšej politiky. V tejto súvislosti sa v správe zdôrazňujú medzery vo financovaní segmentu pre severnú Afriku v rámci trustového fondu EÚ, ale aj segmentu pre Sahel a Čadské jazero a segmentu pre Africký roh, ktoré si budú v najbližších mesiacoch taktiež vyžadovať mobilizáciu ďalších finančných prostriedkov z EÚ a členských štátov; potreba podporiť prácu v nadväznosti na konferenciu o Sýrii z apríla 2017 a potreba reagovať na silný dopyt po zárukách v rámci vonkajšieho investičného plánu.

V konečnom dôsledku bude dohoda o druhej tranži v rámci nástroja pre utečencov v Turecku na rovnakom základe ako prvá tranža kritickým znakom toho, že členské štáty spolupracujú s EÚ a sú odhodlané dosiahnuť zavedenie robustnej a účinnej migračnej politiky EÚ.